

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Causa nullam inducentes malitiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Salmant. hic disp. 10. dub. 6. n. 221. dicentes, esse sententiam communissimam & probabilissimam, eamque non comprehendi in damnatione propositionis 34. ab Innocentio XI. ostendit Cardenos in Crisi Theol. dissert. 22. ergo etiam pro conservacione vitæ aut sanitatis licita erit in aliquo casu directa expulsio seminis. Ratio paritatis videtur esse clara: quia fœtus, quamvis nondum animatus, propior est humanæ proli, quam semen: unde si fœtus, seu injustus invasor vitæ medicamentis depelli potest, cur non & istud?

Respond. primò negando antec. tum quia paritas inter fœtum & semen humanum à Lessio adducta efficaciter probat, neutrum licere: tum quia propter diversas medicorum opiniones, quoniam tempore fœtus accipiat animam rationalem, vel animetur, ferè semper erit dubium, utrùm fœtus sit animatus, adeoque practicè vix erit probabile, quòd liceat directè fœtum expellere, & abortum procurare. Nihilominus etiam permissa hujus sententiæ probabilitate

Respondetur secundò, & assignatur disparitas ex Salmant. I. cit. quòd administratio, & actio emissiva seminis à natura unice ordinatur ad copulam conjugalem, & intenditur propter bonum speciei: unde extra istum finem semper est illicita: at fœtus ex femine formatus est speciale individuum, quòd si ante animationem vitam matris oppugnet, ita ut nulla sit spes, quòd mortuam matrem ad lucem & vitam perveniat, meritò vitæ matris postponi, & tanquam injustus aggressor depelli potest. Ubi nullus intervenit abusus alicujus actionis à natura ordinatæ ad alium finem, sicuti fit in pollutione.

4. Notandum tertio. Esse obligationem sub peccato mortali vitandi quascunque causas etiam honestas illorum motuum, si subit probabile & proximum periculum consensus, nisi necessitas excuset: eodem quippe præcepto, quo peccatum prohibetur, prohibetur quoque proximum periculum ipsius. Unde si cui per experientiam constaret, quòd in audiendo confessiones soleat consentire in pravas delectationes, teneretur ab audicione confessionum abstinere. Dixi, nisi gravis necessitas excuset, ut contingit in parochis, qui ex officio obligatur audire confessiones, nec potest illud officium sine gravi suo incommodo deponere. In Chirurgo, qui ex officio aspicit & tangit nuda corpora, nec haberet relicto officio, unde viveret. Isti igitur si suum officium peragant animo ad non consentiendum obfirmato, & invocato divino auxilio, non peccant, neque enim censentur in morale periculum peccati se conjicere, qui non temerè, sed necessitate compulsi & ex bono fine ejusmodi occasionibus se committunt. His præsuppositis, sic

II.

Causa inducens gravem malitiam.

5. CONCLUSIO PRIMA. Quoties absque urgenti necessitate exercetur actio ex natura sua turpis, & mortaliter culpabilis in genere luxuria, in qua prævidetur turpis motus, aut pollutio: toties committitur peccatum mortale molliori indirectè voluntarium.

Ratio est: quia lex naturalis obligans de non procuranda seminis effusione, etiam naturaliter obligat ad non ponendas causas per se & notabiliter influentes absque urgente necessitate: sed actio in genere luxuriæ graviter turpis, est talis causa: ergo. Unde

Inferes primò. Tactus, amplexus, oscula, item 6. aspectus libidinosos, h. e. causam captandam delectationis venereæ factos, etsi non admodum obscenos, inter solutos esse peccata mortalia, quia sunt causa per se notabiliter excitativa libidinosorum motuum.

Inferes secundò. Non minùs ipsos motus, 7. aut pollutionem sive in vigilia sive in somno consequentem ad ejusmodi causas prius positas esse peccatum mortale, quia sunt effectus voluntarii in causa.

Inferes tertio. Si tactus, & aspectus non sint 8. obsceni, nec animo libidinoso, sed joco, vel levitate facti, nec sæpius repetiti, aut diutius continuati [nisi sit periculum probabile ne fiant libidinosi] per se loquendo tantum esse peccata venialia, & sic etiam impuros motus inde consequentes, non majorem, quam venialem malitiam contrahere. Si verò fiant civilitatis causa, & ex patriæ consuetudine, aut alia ex rationabili causa, nullam habere malitiam, quia ex causa derivatur malitia in effectum, qui est voluntarius in causa; si ergo causa tantum est venialiter mala, neque effectus majorem fortietur malitiam, & si omni caret malitia, etiam carebit effectus.

§. III.

Causa nullam inducentes malitiam.

CONCLUSIO SECUNDA. Nullum est peccatum ponere causam, vel ab illa non desistere, ex qua prævidetur præter intentionem & sine consensu impurius secutura, si illa causa sit necessaria, vel conveniens corpori, aut animo. Ita Sylvius, Lamb. Layman, Rosmer, aliq. Ratio est primò, quia tales motus nec sunt directè, nec indirectè voluntarii. Non directè, quia supponitur esse præter intentionem; non indirectè, quia tunc aliquis effectus censetur indirectè voluntarius in ordine ad imputationem moralem, cum quis omittere impedire vel facere, quod impedire vel facere tenebatur: sed nemo tenetur abstinere ab actibus, à quibus prævidetur secuturos motus impuros, quando habet rationabilem causam illos actus ponendi, iique habent suos proprios honestos fines: ergo illos ponendo non peccat: & consequenter neque ipsa impuritas carnalis consecuta imputatur in peccatum; siquidem, ut dictum, ex causa malitia derivatur in effectum; unde, si causa non est culpabilis, neque effectus erit. Ratio est secundò. Jus suum prosequenti non imputatur effectus præter intentionem & per accidens subsecutus: sed, cum quis exercet prædictas actiones, prosequitur jus suum, & effectus sequitur præter intentionem: ergo. Ratio est tertio. Si esset necessitas vitandi ejusmodi causas, homines in mutua societate plurimis commoditatibus tam spiritualibus, quam corporalibus privarentur; siquidem multi ab audiendis confessionibus, medendo corporibus, legendis libris, &c. abstinere deberent. Unde Col-

Colliges. Nullam esse obligationem abstinendi à cauta & honesta colloctione cum mulieribus, ab equitatione, aliave simili causa, nec esse obligationem deferendi locum orationis, studii, somni, alteriusve honestæ & permittæ occupationis, neque teneri mutare corporis situm, quantumvis quis absque data sua causa venereos stimulos sentiat; siquidem prosequitur jus suum, nec adesse supponitur aliqua causa proximè, & notabiliter influens in istum effectum, qui potius ex naturali, impulsu & infirmitate provenire censetur.

§. IV.

Causa sufficientes ad malitiam venialem.

10. **CONCLUSIO TERTIA.** *Delectatio venerea præter intentionem secuta ex causa, quæ extra genus luxuriæ est culpabilis, non imputatur in grave peccatum. Ita Ant. citati.*

Ratio est: quia lex ordinariè non obligat ad vitandas causas quasunque remotas & indirectas objecti prohibiti; præsertim si effectus potius ex infirmitate naturæ, quàm à tali causa proveniat: sed causæ extra genus luxuriæ constitutæ censentur tantùm remotæ & indirectæ, & venerei motus potius ex naturæ infirmitate, quàm ex iis causis proveniunt: ergo propter ejusmodi causas carnalis impuritas in grave peccatum non imputatur: sive illæ causæ sint in suo genere venialia, ut cibus, potusque liberior; sive mortalia, ut ebrietas.

11. Nihilominus imputabitur in veniale peccatum; est enim notabilis inordinatio, naturæ proclivitati fomentum addere ad ejusmodi motus in talibus causis sequi solitos: cumque hæc passio ex sua natura sit incitativa ad malum, habeatque magnam inordinationem, studiosus puritatis conabitur, evitare causas etiam remotas & per accidens istorum motuum, si commodè vitari possint.

§. V.

Solvuntur Objectiones.

12. **Objicies primò.** Quilibet tenetur vitare causam & actionem, ex qua prævidet securam pollutionem. Consequentia probatur: Non minùs pollutio est intrinsecè mala propter damnum prolis, quod per illam sequitur, quàm homicidium propter damnum & destructionem hominis: ergo par est ratio in utroque.

Respondet primò. Hoc argumento nimium probari; siquidem sequeretur, quòd sicut obligaris omittere actionem honestam, v.g. auditionem confessionis, si exinde metuas probabiliter eventurum homicidium, sic easdem actiones honestas tenearis omittere, si ex iis prævideas securam pollutionem.

Respondet secundò. Disparitatem esse, quòd damnum ex homicidio proveniens sit certum, proximum, & irreparabile, ideoque extra casum justæ defensionis in extrema necessitate nulli hominum concessum; contra effusio seminis non

proveniens ex applicatione appetitù, sed potius à virtute expulsiiva sine voluntaria electione causæ proximæ per se influentis, non sit certum & proximum damnum prolis, ex quo suam intrinsecam malitiam deberet accipere. Unde licet nunquam intendi & queri, tamen ex rationabili causa permitti potest, ejusque occasiones & causas quasunque tollendi nulla est gravis obligatio.

Objicies secundò. In præceptis, quæ tantùm sunt juris positivi, ut jejunandi, audiendi Sacram, recitandi horas Canonicas, &c. non nisi causa necessaria à transgressione excusat: ergo à fortiori in præcepto naturali vitandi motus inordinatos concupiscentiæ non nisi causa necessaria excusetur.

Respondet primò ut priùs, hoc argumento probari, quòd esset mortale peccatum, equitare, frudere, cum prævisione istorum motuum.

Respondet secundò. Cùm isti motus ex infirmitate naturæ, voluntate & ratione nihil cooperante, facillimè insurgant, in ipsis majus voluntarium requiri, ut imputentur in peccatum, quàm requiritur ad alias transgressiones juris positivi, quæ non sunt nisi dependentes à voluntate.

Objicies tertio. Ad voluntarium interpretativum in causa sufficit, quòd malus effectus prævideatur in causa, quam quis potest & tenetur vitare: sed ebrietas aliave causas peccaminosas remotas venereæ impuritatis quilibet potest & tenetur vitare: ergo in ipsis & per ipsas venerea impuritas sit interpretativè voluntaria.

Respondet, dist. maj. Sufficit, quòd malus effectus prævideatur in causa, quam quis potest & tenetur vitare debito proveniente ex præcepto prohibente talem effectum, concedo; aliunde nego. Sed ebrietatem v.g. quilibet tenetur vitare debito proveniente ex præcepto sobrietatis, concedo; ex præcepto castitatis, nego min. & consequentiam. Neque enim videtur præceptum castitatis graviter prohibere causas penitentia indirectas, & remotas impurarum commotionum, quæ proinde non statim sunt interpretativè voluntariæ, saltem voluntario positivo & imputabili in gravem culpam.

Objicies quartò. In probabili opinione, quam artic. præced. retulimus, tenetur homo impedire exurgentes tentationes carnis, quòd si negligenter sunt interpretativè voluntariæ: ergo etiam tenetur abstinere à causis saltem non necessariis, in quibus prævidet ejusmodi tentationes.

Respondet. Antecedens in illa probabili sententia procedere ex hypothesi, quòd illæ tentationes possint formaliter vel interpretativè fieri voluntariæ in seipsis, veluti cum ex impura phantasia naturaliter ortum trahunt, non autem cum per accidens consequuntur ad aliam causam per se proximè non influentem; tunc enim, etiam si causa non auferatur, non sunt propriè interpretativè voluntariæ.